

Evalueringer av systemer for kvalitetssikring ved universiteter og høyskoler i Norge

Stockholm 8. september 2009

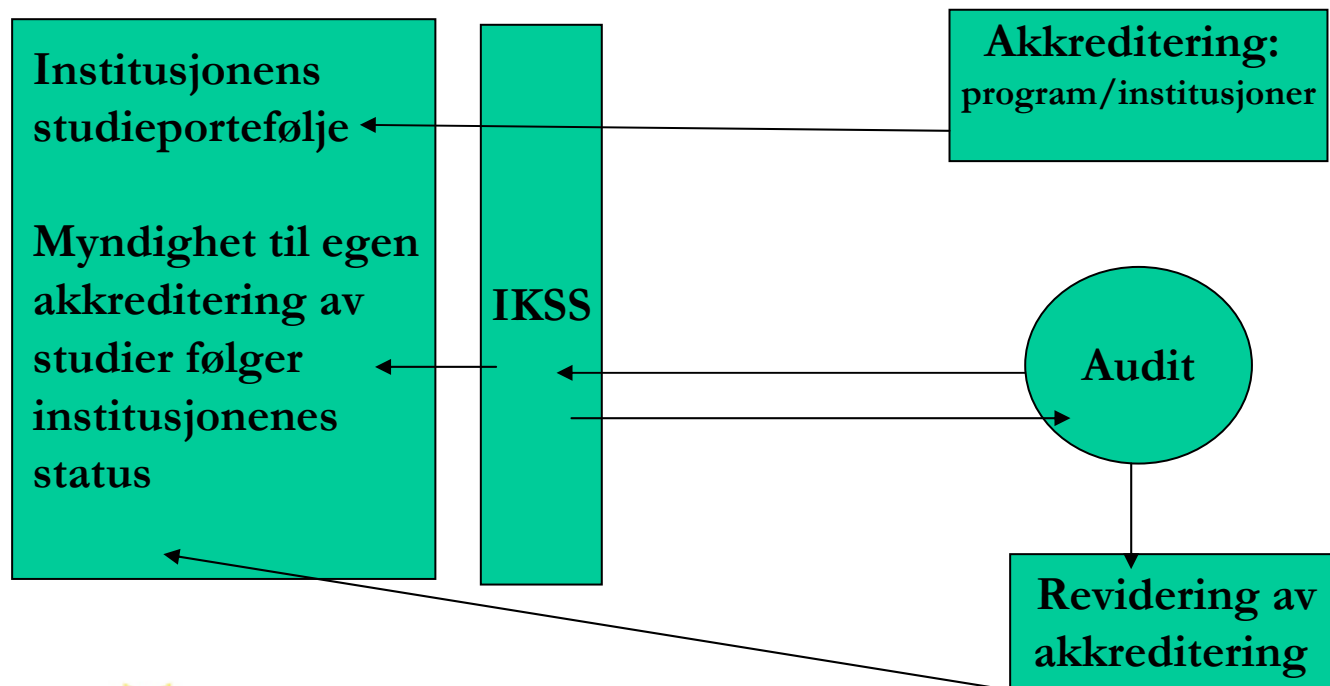
Norsk høyere utdanning

- **7 universiteter**
(3 nye etter 2003)
- **8 vitenskapelige høyskoler**
(3 nye etter 2003)
- **36 akkrediterte høyskoler**
(5 nye etter 2003)
- **25 høyskoler med akkrediterte studietilbud**

”Den norske modellen”

Institusjon

NOKUT

Institusjonenes ansvar for egen kvalitet

- **Lov, § 1-5 (1):**
... Institusjonene har et ansvar for å sikre at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå, ...
- **Lov, § 1-6 (1):**
Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring.

Interne kvalitetssikringssystem

- **Forskrift, § 2-1:**

(1) Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet.

(2) Kvalitetssikringssystemet skal omfatte alle prosesser som for betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutning av studiet. Rutiner for studentevaluering av undervisningen, selvevaluering og institusjonenes oppfølging av evalueringer, dokumentasjon av institusjonenes arbeid med læringsmiljø, samt rutiner for kvalitetssikring av nye studietilbud, skal inngå.

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

- **NOKUTs** virksomhet er fastsatt i kapittel 2 Lov om universiteter og høyskoler. NOKUT pålegges bl.a. å evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring.
- Evalueringen skal omfatte
 - systemets strukturelle oppbygging
 - den dokumentasjonen det frambringer
 - de vurderinger av utdanningskvaliteten som institusjonen selv gjør
- Det skal ikke gå mer enn 6 år mellom hver evaluering av den enkelte institusjons system for kvalitetssikring

Systemet eies av institusjonen

- **Fra NOKUTs kriterieskriv:**

Systemet er institusjonens **eiendom** og det er institusjonen **selv** som ut fra egen størrelse og faglig profil bestemmer **hvordan det skal utformes**. Det samme gjelder for den dokumentasjonen som systemet frambringer.

- NOKUTs evalueringskriterier er nettopp kriterier for evaluering, og ikke krav til systemet som skal oppfylles enkeltvis.

NOKUTs evalueringskriterier 2003-2009

- **Kvalitetssikringssystemet skal omfatte hele institusjonen** og gjelder de delene av virksomheten som er relatert til studiekvalitet og det totale læringsmiljøet, for alle studietilbud som institusjonen har ansvaret for, internt og eksternt.
- **Ved evaluering av kvalitetssikringssystemet vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter:**
 - 1) **klargjøring** av hvordan arbeidet med studiekvalitet inngår som en del av institusjonens strategiske arbeid
 - 2) **institusjonens definerte mål** for kvalitetsarbeidet
 - 3) **forankring** av kvalitetsarbeidet i ledelsen på alle nivå i organisasjonen
 - 4) **organisering** av kvalitetsarbeidet i rutiner og tiltak som sikrer bred medvirkning, med definerte ansvarsforhold og myndighetsfordeling for de ulike ledd i arbeidet

Evalueringsskriterier 2003-2006 forts ...

- 5) **innhenting og behandling** av data og informasjon fra evalueringer som er nødvendig for å gi tilfredsstillende vurderinger av kvaliteten i alle studieenheter, og **akkumulert på overordnede nivå i institusjonen**
- 6) **analyse** av informasjonen og vurdering av måloppnåelse i kvalitetsarbeidet
- 7) **bruk av resultatene** fra kvalitetsarbeidet som grunnlag for beslutninger og tiltak, med sikte på å sikre og videreutvikle studiekvaliteten
- 8) klargjøring av hvordan kvalitetsarbeidet **bidrar til ressursstyring og prioriteringer** ved institusjonen (menneskelig ressurser, infrastruktur, service)
- 9) **studentenes aktive medvirkning** i kvalitetsarbeidet og fokus på det totale læringsmiljøet
- 10) **en årlig rapport** om kvalitetsarbeidet til institusjonens styre, som gir en helhetlig og overordnet vurdering av studiekvaliteten ved institusjonen og oversikt over opplegg og tiltak i kvalitetsarbeidet.

Hva for slags evaluering?

- **Sakkyndig komité (3-5 personer)**
- Vurdering av institusjonens vurdering av egen studiekvalitet
- Informasjonskilder:
 - Dokumentasjon om og fra systemet
 - Informasjon innhentet ved institusjonsbesøk
- **Evalueringsgrunnlag:** Departementets forskrift, europeiske standarder og NOKUTs evalueringskriterier
- I en rapport til NOKUT nedfeller komiteen sine vurderinger og konkludere mht om systemet er tilfredsstillende

Godkjenning og mulig sanksjon

- **NOKUTs styre** tar avgjørelsen om et system er tilfredsstillende eller ikke på grunnlag av sakkyndig rapport, kommentar fra institusjon og saksframlegge fra NOKUTs direktør
- Ved vesentlige mangler ved systemet gis en frist på **6 måneder** til å rette opp forholdene – det gjennomføres supplerende evaluering
- **Eventuelt avslag** etter supplerende evaluering medfører sanksjon: Institusjonen får ikke opprette nye studietilbud.

De fleste systemene godkjennes

- 56 institusjoner har fått godkjent system som tilfredsstillende etter én evaluering
- 10 institusjoner har måttet ha en supplerende evaluering før godkjenning
- 5 institusjoner skal ha supplerende evaluering høsten 2009
- Ingen institusjoner har (foreløpig) fått underkjent systemet etter supplerende evaluering

Nasjonalt system – sakkyndig evaluering

- Hva kan være rimelige forventninger til slike evalueringer?
- Nasjonalt system krever sterke hensyn til likebehandling
- Sakkyndige evalueringer har alltid et innslag av skjønn
- Mulig motsetning har ikke vært noe stort problem, men har vært tematisert

Tilbakemeldinger fra institusjonene

Alle institusjoner bes om å kommentere evalueringsrapporten, og kommentarene publiseres sammen med rapporten:

- **Uavhengig av evalueringens resultat:** Komiteens besøk ved institusjonen får gjennomgående svært positiv omtale
- **Nesten halvparten eksplisitt positive** mht betydningen for institusjonens studiekvalitet
- **Mange nøytrale med positiv tone**
- **Noen tilbakemeldinger har vært sterkt kritiske,** og disse har blitt tatt på alvor i utviklingen av evalueringsoppleggene

Ekstern evaluering av NOKUT

- Det som sies om systemet som helhet gjelder også for evaluering av kvalitetssikringsystem:

Also at system level, the impacts of the current Norwegian quality assurance system are perceived to be positive. A majority find that the system helps putting quality issues on the institutional agenda (77%), create equal framework conditions for public and private institutions (54%),

2009: Start på “2. syklus”

- **NOKUTs styre** nedsatte **ekstern komité** for utarbeiding av reviderte kriterier for ny syklus
- Forslaget ble sendt til **høring i sektoren** – og det kom mange svar
- **Reviderte kriterier ble vedtatt i desember 2008**
- **Fokus på bruk og nytte** av systemene i institusjonenes egen kvalitetsutvikling – systemene har vært i virksomhet i noen år
- Men – **NOKUT’s styre vedtar** fortsatt om systemene er tilfredsstillende

Revidert kriteriegrunnlag fra 2009

Det angis sentrale områder for institusjonenes kvalitetssikring:

- Kunnskaps- og studiekultur
- Studienes innhold, læringsmål og kvalifikasjoner
- Undervisning, veiledning og arbeidsformer
- Vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse
- Infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljøet

Reviderte evalueringskriterier

Systemet evalueres ut fra 5 ”knipper” med kriterier med disse overskriftene:

- Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur
- Mål, plan og ledelsesforankring
- Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene
- Analyse, vurdering og rapportering
- Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

Revidert evalueringsprosedyre

- **Komiteen besøker institusjonen to ganger:**
 - Dokumentasjonen før innledende besøk skal gi et overordnet inntrykk av systemet
 - Ved innledende besøk på en dag har komiteen og ledelsen et dialogmøte om status i kvalitetsarbeidet og program for hovedbesøket
 - Under hovedbesøket på flere dager gjennomfører komiteen dokumentstudier og intervjuer
- NOKUT tilbyr et oppfølgingsseminar i etterkant av evalueringen

